

SVENSK MUSIKTIDNING.

I hvarje nummer ett å två nya och företrädesvis lätta musikstycken för piano eller sång.

Utgifvare: **ALFRED LUNDGREN.**

STOCKHOLM, ISAAC MARCUS' BOKTR.-ARTIFERLAG 1880.

Porträtt i hvar eller hvart annat nummer.

Innehåll: Kvartals-anmälan. — **Giuseppi Verdi** (med porträtt). — Melodi och harmoni af J. L. (forts.). — Märkliga yttranden öfver musik. — Musik och Teater. — Från utlandet. — **Musikstycken**: Polarfararnes vals, af Joh. Lindegren; Krigssång ur Opr. Aida, af Verdi, m. m. — Olika slags verldar, poem af J. L. — Det sköna (forts. och slut). — Hvarjehanda.

VERDI.

Musikern *Verdi* känner man, menniskan icke; hvilka bland hans verk äro mindre, hvilka mer omtyckta, vet man; nu har likväl större delen af hans bättre partitu-

rer hos oss gått öfver scenen; hans lif känna vi knappast till hälften. Biografierna berätta om hans betydande inflytande, hans obskura härkomst; de förtälja att han i Mailänder-konservatorium, då han derstädes presenterade sig för första gången, erhöi det besked, att han icke hade det minsta anlag för komposition och skulle göra mycket klokt uti att afhålla sig derifrån; de förtälja vidare huruledes framgången af hans *"Nabucco"* med ens stälde honom i de förnämste italienske komponisternas led. —

Hvad kunna de vidare känna, biograferna, om hans privatlif, han håller sig ju, ihågkommande den vises lära, i fullkomlig tillbakadragenhet. Blott hans vänner i ordets trängre betydelse veta *derom* berätta. För alla andra är *Verdi* en *"björn"* och dertill en *"oslekad"*. Må nu så vara! Låtom oss blicka in i denne björns håla.

Han har sjelf byggt sig henne, liksom han för allt har sitt egna arbete att tacka. Denna berömda håla ligger i Norditalien på *"Parma och Piacenza's"* fornda gebit. Man finner der ett litet näste, Busseto kalladt, hvarest *Verdi* är född den sistlidne 9 Oktober för 65 år sedan. De första stegen på hans bana voro mycket motiga. Förutan en gyn-

Anmälan.

Vår tidnings första kvartal löper nu i och genom detta nummer tillända. Den särdeles välvilliga, af pressen och af allmänheten oss egnade, våra förväntningar öfverträffande uppmuntran, stämmer oss hugnellen till tacksamhet. Tidningsmannens värf kräver en skärpt från ofvan och allt nedigenom rigtad blick. Vi voro nybörjare. Dock allteftersom vi hunnit, som det heter, blifva varma i kläderna, skall tvifvelsutän mycket komma att gestalta sig till vår fördel, som *"barnets"* första fjät möjligen kunnat gifva en prägel af ovisshet. Derom öfvertygas vi desto innerligare genom den fröjdefulla förnimmelsen af tidsandans i estetiskt afseende hos oss allt sundare riktning, hvilken förnimmelse inger oss det förtröstansrika mod, att söka i den intimaste förening med det allmänfattliga, det nöjsamma, para det verkligt intressväckande, det pietetfulla — något som äfvenledes i väsentlig grad påfordras vid behandlingen af de vårt blad föreliggande viktiga, den fosterländska tonkonstens odling närmast afseende intressena.

(Beträffande tidningsens pris m. m., se sista sidan.) Redaktionen.

GIUSEPPI VERDI.

nare, som hade upptäckt hans geni, hade portarne till den berömda Majländska Scala förblifvit tillslutna för honom. Ändtligen upplefde han sin första framgång; en sådan gör visserligen icke rik, men den öppnar dock vägen till lyckan; *Verdi* beträdde denna väg och genommatte den med stormsteg, ty han var äfven en klok köpman och förstod att räkna; han hade ett fast mål för ögonen och en jernvilja för att uppnå det. Han kan säga med en af våra störste skriftställare:

En gång skall kunnigt bli hvad hugstor kamp
jag kämpat;
Betvingande en verld, jag ödets värde dämpat.

Lyckan kom och med henne förverkligandet af det drömda målet för vår mästare, att inrätta sig ett hem. Han hade valet fritt, hela Italien stod öppet för honom, det stolta Genua med sin amfiteatraliska bugt, vid hvars strand de hvita villorna glänste som perlor på grönan grund; Neapel med sina leende stränder, Florenz med sina lindrigt svängda kullrader, Venedig, hvars marmorpalatser spegla sig i dess gondolvimlande laguner och försjunkne i drömmen om sitt stolta fordom synas med förvåning skåda ned på generationen från i dag. Ingen af de stora städerna lockade honom; de bjödo honom blott ära och rikedom; han föredrog den anspråkslösa byn, hvarest hans vagga stött, Busseto.

Men här fanns knappast plats tillräckligt för att göra en spatsertur, alltså gick han vidare ett litet stycke, der fann han en vidt utbredd terräng, nästan obebyggd; den köpte han och började strax med byggandet af en villa; till villan fogade han snart en trädgård, till denne en park, till denne ängar, till ängarne skog och omgaf det hela med en smakfull inhägnad. Jag anser att han på detta arbete använde lika mycken tid som på komponerandet af sina operor. Han hade läst i Virgilius, att jordbrukarne skulle vara mycket lycklige, om de lärde skatta sin besittnings rikedom, och därför tänkte han vid sig själf, att om Virgilius bredvid sitt landbruk fann tid till diktning, så kunde han beträffande komponerandet följa hans exempel. Han gjorde det, och huru han gjorde det sedan! hvarje hans anordning visar konstnärens fina smak; utkastet till sina trädgårds- och parkanläggningar, boningshusets arkitektur särdeles den inre anordningen af detsamma, valet af antika möbler, bilder, prydnader o. s. v.

Men med allt sitt fina sinne för konst förlorade han ej ur ögonsigte omsorgen för det praktiska. Några exempel bland många. Den i närheten flytande Po flödar om vintern vida utöfver sina bräddar och lemnar om sommaren vida, torra sträckor, på hvilka intet växer utom videbuskar i massa. *Verdi* köpte för billigt pris en stor sträcka af denna jord och drog så utaf försäljningen af vidjor, hvilka i de angränsande, vinodlande distrikten äro en eftersökt artikel som tunnband, en anseelig ränta. Hans ängar hade tillräckligt med källor, men bevattningen var mödosam och svår; han erinrade sig å någon utställning ha sett en vattningsmaskin; denna köpte han och uppställde

den med det bästa resultat på sina ängar. Till vederqvickelse från sina landtmannarbeten sysselsatte han sig med hästskötsel, som ännu i dag är hans passion; på lediga stunder komponerade han dessutom sina operor: *Trubaduren*, *Rigoletto*, *Den vilseförda*.

Huru är det nu det brukar stå om björnen i naturalhistorien?

”Björnen är icke endast ett vildt djur, utan han håller sig äfven ensam; han undflyr instinktmässigt hvarje sällskap; han håller sig på möjligaste afstånd från bebodda trakter och söker sitt uppehåll i vildmarker, der han dväljes månader igenom o. s. v.” — Detta passar mycket litet in på *Verdi*. Han lefver alldeles inte som en eremit. Framför allt äger han en trogen ledsagarinna i sin fru, själf konstnärinna, med hvilken han gifte sig af böjelse och för hvilken han städse är en uppmärksam och ömhjertad man. Att han på sina talrika bekantskaper rent af slösar med bjudningar, det kan man visst inte säga, men hvem af hans vänner, som kommer till *St. Agatha* — så är namnet på hans egendom — finner der ett hjertligt och gästvänligt emottagande. Huru beskaffade äro dessa vänner? *Verdi* är tämligen förbehållsam; men finner han homogena karakterer, en viss öfverensstämmelse i åsichter, så är han mäktig en alltigenom uppoffrande, oföränderlig vänskap; för påflugenhet och nyfikenhet är han helt och hållet otillgänglig.

Denna björn öfvervakar gerna själf första uppförandet af sina operor. Han skyr ingen möda att göra sin mening klar för de utförande och inpräglade hos dem, samt tar dervid alldeles ingen mild hänsyn. Men blir han nöjd, så bjuder han gerna konstnären till sitt bord och dricker hans skål — efter de oundvikliga strapatserna vid repetitionerna.

Man har påstått — och hvad påstår man icke allt för något — att *Verdi* älskar penningen för dess egen skull; säkerligen sätter han en viss stolthet i att låta anständigt betala produkterna af sitt snille. På närmaste tio milen kring hans hem lefver ingen fattig, som han glömmar — och som någonsin skall glömma honom; det gifves ingen subskriptionslista, der icke *Verdis* namn står först och trämst med ett bidrag, hvars belopp gör de efterkommande tecknarna nästan modfällde.

Utan att för öfrigt vara just osällskaplig, bär han dock en helig fasa för officiella bjudningar och stora sällskaper; lifvet i den så kallade stora världen undflyr han som pesten. I små intima kretsar deremot är han en angenäm och qvick berättare. Som deputerad bestiger han sällan tribunen; som senator tar han helst permission; man måste härvid beakta att hans *kallande* såväl i förra egenskapen genom folket, som i den senare genom regeringen, icke var en hyllning åt hans talang som konstnär, utan för hans borgerliga egenskaper, hans landtmannaverksamhet och praktiska erfarenhet; ty när han också lefde tillbakadraget, så höll han dock aldrig sina åsichter tillbaka; utan yttrade dem alltid fritt och öppet och utan anseende till person; han skulle midt emot en konung icke hålla inne med san-

ningen. Kan man kalla en sådan man en björn?

Då direktören vid stora operan i Paris *Vaucorbeil* jemte en sin vän för någon tid sedan kommo till honom, medförande i uppdrag den temligen svåra missionen att söka erhålla hans samtycke till *Aidas* uppförande på nämnde pariser scen, fruktade de att finna mästaren omringad af en skara vänner och gäster, som skulle försvåra åvägabringandet af en lugn underhandling. Men se, de funno honom promenerande helt allena i trädgården, följd af en stor tik, som han gifvit namnet ”Leda”, i allt fall ingen komplimang för dem som hafva kallat honom ”svanen från Busseto”; längre bort satt hans fru läsande i skuggan af en ask.

Nästa morgon förekom den stora frågan. Käre vän, sade mästaren, då jag här i mitt hemland vill gifva en ny opera, så bygger man en guldbrygga åt mig; samtliga Italiens stora teatrar slitas derom, de bästa konstnärer engageras, herrar musici bära mig på händerna; kapellmästaren öfverlåter åt mig sin dirigentstaf, sångare och sångerskor öfverbjuda hvarandra i eldig ifver, hvarföre skulle jag då gå till främmande land för att höra talas om att jag konkurrerar med edra landsmän. Jag vill med ingen konkurrera. Lemna mig i lugnet här! Skåden Er omkring! Inte sannt? det här är ingen vanlig vistelseort. Hvem vet, hvad som väntar mig der borta.”

Det felades blott att trädgården vid *St. Agatha* hade varit Gethsemane och *Verdi* hade tillagt: ”Gånge denna kalken ifrån mig!” Och det var nära deran att *Vaucorbeil*'s ledsagare vid åsynen af denna förtjusande egendom och drömmande blott om det lugna, lyckliga lifvet derstädes hade utbrustit: ”Öfvergif Er mission, operan och allt, och låt oss här bygga tre hyddor!” Men som de icke voro ditkomne till att fördjupa sig i bibliska funderingar, så återgingo de till sitt uppdrag. *Verdi* gaf slutligen efter; björnen var fångad.

Under de fyra eller fem vintermånaderna lemnar *Verdi* *St. Agatha* för att i Genua i Doria-palatset fortsätta sitt patriarkaliska lif. Egentligen är han en blandning af barn och patriark; patriark redan för åldern, barn redan med grått skägg, ett bortskämdt barn, om man så vill, men det är publiken som har skämt bort det, och publiken skämmer bort endast det den älskar. Han förenar med djup vishet och renhet i grundsatser en viss naivité i smak och manér. Hans vackra fru gör honom så lycklig som en ny leksak ett barn. En dag roade han sig med att samla en flaska af hvarje känd vinsort. Han älskar foglar, och i hans trädgård får aldrig ett skott afskjutas, och invånarne i fiskdammarne dö slutligen af ålderdomssvagheter.

Man måste afundas denne mans berg-helsa, liflighet och kraftiga kropps-konstitution; men i betraktande af en sådan lefnadsvishet är det omöjligt att förundra sig deröfver. Denna lefnadsvishet är naturfrisk och verksam; sju månader af året tillbringar han på landet, går till sängs, stiger upp med solen, arbetar än vid pianot, än i trädgården, inandas i fulla drag den rena luften, skogarnes syre, i stället för att röra sig i teatrnas och stads-

salongernas qväfvande atmosfär. Äro icke denna hans lefnadslott, denna fysiska kraft, denna andliga glädthet, denna fasta manlighet, som i undringsvärd grad trotsar åren, långt mera värd än allt annat?

Melodi och harmoni.

Studie af J. L.

(Forts. fr. N:o 5.)

Ämnet för det musikaliska skriftstället är att förlikna vid en leende, till blomsterplockning inbjudande äng. Närmare betraktad, utvecklas snart i föreställningen denna äng till ett helt, ganska stämningsfullt landskap, rikt på hänförande behag. Så ter sig orkestersymfoniens och orgelfugans imposanta fortissimo snart under bilden af ett väldigt nedbrusande vattenfall; virtuosväsendets vexlande grannlåt tänkes framdrillad af alla de bevingade sångarskaror, som ute i det fria fullqvitra vårt öra; det romantiskt-erotiska svärmeriet representeras af förälskade herdar och herdinnor, hvilas veka sånger bortdö i den susande skogen; upptornade, skyhöga bergspetsar signifiera de himmelsstormandes snillena: det vexlande spelet af firmamentets rörliga molngestalter motsvarar deras sig rikt utvecklande fantasi, ej sällan urladdande sig i väldiga zigzaglika, rymdkorsande blixar; den fjerrblånande horisonten affbildar konsthistoriens perspektiv, under det musikteoriens allvarliga gebit lämpligast föreställes af böljande kornåkrar — inmängde med ogräs, och frodiga kåltäppor — anfått af ohägn. Bemödandet att fota tonläran å naturvetenskaplig och filosofisk grund förkroppsligas af sifferälskande ingenjörer och fundersamma skansgräfvare; slutligen, för att unna plats jemväl åt vår tids "praktiskt" musikaliska, det vill nu säga stoftkräländ framtidstendenser, nödgas vi, om ock till ringa båtnad för den poetiska illusionen, låta en flåsande jernvägstrain i bångstyrig äflan genomskära vårt landskap.

Denna det musikaliska skriftstallets pittoreska tummelplats, vid som den civiliserade världen, frekventeras, såsom känt är, särdeles lifligt af pennor, representerande i åsigt af mest skiljda färgnyanser, i bildningsgrad alla möjliga stadier, i musikalisk kompetens ej sällan betviflad befogenhet. Till läsarens uppbyggelse nämna vi här några af de vanligaste bland de kategorier, dem man i ett väl organiseradt musiksamhälle svårigen skulle kunna förlika sig med att undvara:

1:o. *Exprofesso-filosof* (mest hegelianner), hvilas förmå att begreppsmässigt åt sig konstruera ett helt musikaliskt universum — skiljdt medelst ett bredt svalg från det i verkligheten existerande musikaliska universum.

2:o. *Hyperestetici* eller stilister par preference, de mest gouterade af alla, musikalisktets honungsbin, hvilas delikatess faller som manna i tidningsmännens spaltöknar, kredensas som skummande champagnevin mot bokafnämares skönhetstörst, gjutes som skimrande guldregn öfver lyckliggjorde förläggare.

3:o. *Framtidsmän*, hvilas icke blott hylla framtidsmusiken, en böjelse som i vissa fall ju torde kunna förklaras, utan derhos äro genomträngda af det konsthistoriska betraktelsesätt, som i hvarje nyartad företeelse ser allt föregående upplösning och fall, sålunda i uppenbar strid mot erfarenheten förnekande det absoluta i det skönas väsen, ett betraktelsesätt, som aldrig i evighet lärt förklaras.

4:o. *Musikaliska materialister*, teoretici, de der anse all melodi för sin fortkomst tarfva vehikeln af en jemmulen, pausfri fyrstämmig sats, hvilken alltså för melodien blir lika oumbärlig som — kryckorna för krympningen: och detta äfvenledes i strid med hvarje finkänslig musikers lifliga erfarenhet.

5:o. *Verkliga kännare*, som, i det de sökt lyfta blicken upp öfver hvarje ensidig tidsrignings trängre sfer, i ett förtroget, intuitivt umgänge med tonkonsten ädlaste andar sökt och funnit näring för sin brinnande hängifvenhet.

Men tonkonstens utvecklingsöden hvilas ej ensamt i skriftställes, ej ensamt i de exekverandes, måhända ej heller ensamt i tondiktarnes hand: skönhetens, den himlaburnas, trängtan måste fylla allas hjertan, elda allas blickar, skingrande klenroghetens kyliga skuggor.

Det är alltså till samtidens sig lyftande estetiska medvetande vi förhoppningsfullt vete oss kunna vädja i denna vår uppsats, i det vi, efter lyckligen verkställdt preluderande, öfvergå till den egentliga behandlingen af vårt ämne: Melodi och harmoni.

(Forts.)

Märkliga yttranden öfver musik.

Första serien.

Vid åhörandet af en del musikstycken tyckes strax mina lifsanders verksamhet fördubblas, jag erfar en oförliknelig tränad, bredvid hvilken all förståndsklokskap litet betyder, vanan att analysera medförer härvidlag i och för sig redan beundran; sinnesrörelsen, hvilken tillväxer i direkt förhållande till väldigheten och storheten hos komponistens idéer, förorsakar snart en sällsam svallning i mitt blod; pulsarne slå häftigt; tårar, hvilas efter vanligheten bebåda paroxysmens upphörande, äro ofta nog förelöpare till ett ännu mera stegradt anfall. I sista händelsen inträder en krampaktig sammandragning af musklerna, ett darrande i alla leder, ett verkligt bortdöende af händer och fötter, en delvis förlamning af syn- och hörselnerven; jag ser ingenting, jag hör blott litet ännu... svindel... half sanslöshet...

Begripligtvis äro anfall af en sådan häftighetsgrad sällsamma nog, och därför utom gifves det en verksam kontrast, som kraftigt arbetar dem emot, den misslyckade musikaliska effektens, hvilken framkallar motsatsen af beundran och glädje! Intet slags musik verkar i denna bemärkelse starkare på mig, än den, hvilkens största fel för mig ligger i den platta gemenhet, hvilken söker bemantra sig medelst ett

lögnaaktigt uttryck. Då rodnar jag liksom af skam, en verklig afsky intar mig, den som såge på mig kunde tro, att mig sålunda tillfogats en den värsta skymf, för hvilken ingen förlåtelse gifves; och för att komma det mottagna intrycket att bryta löst, begynner i mig ett allmänt uppror, en afsöndringsprocess i hela organismen, snarlik med de brytningar, då magen vill uppkasta ett äckel förorsakande fludium. Det är verkningarna af den ända till högsta grad stegrade vederviljan och afskyn; en slik musik bringar mig utom all fattning, och jag återutstötter den genom alla porer.

Hector Berlioz.

(Forts.)

Musik och Teater.

Verdis Aida.

II.

Tonernas språk behöfver, såsom varande universellt, ingen öfversättning, har blott en grammatika. En viss gammal känd språkförbistring, den s. k. babyloniska, förmådde i sina följder *intet* gentemot denna så innerligen sammangjutna tanke- och känslomhet: musik, hvilken var utkorad att i tidernas fullbord varda till en återförening af hvad ödena hårdhändert söndrat: sålunda företeende verldprocessen oafslutligen ett läkemedel mot hvarje sin egen själfverkan.

Men denna stora samfäldthet hos all skön konst förhindrar nu ingalunda tillvaron af i ögonen fallande modifikation, derom man benämner *tidsrigningar* och *skolor*, och här göra sig de historiskt etnografiska förhållandena återigen jemnbördigt gällande med det stora enhetsförhållandet. I den rätta förmedlingen af dess till utseendet stridiga, men i verkligheten så nödvändiga och lyckobringande båda förhållanden innehålles ett viktigt vilkor för tonkonstens, särdeles *operans* helsolif. —

Alptunneln är det materiella, — *Aida* det ideella föreningsbandet mellan det land, "wo die Citronen glüh'n" — och framtidsmusikens. —

Icke öfversättning, men *tolkning* begär ett tonverk (vi tala nu icke om *textöfversättning*). Våra öfvervägande goda intryck vi å de alltjemnt rikligen besökte Aida-representationerna å Kongl. lyriska scenen härstädes i detta härtseende erhållit, skall det bli oss ett kärt nöje att härnäst få delgifva våra läsare.

J. L.

Femte Symfonikoncerten å Kongl. stora teatern gafs redan förra månadens sista lördag. Som vår tidning då redan lagts i pressen kunde någon redogörelse för sagda musikföreteelses som väsentligt intressanta innehåll dess värre ej då intagas. Vi måste nu inskränka oss till blotta omnämmandet af programföljden: Marsch-Ouverture af S. Saloman, Suite af Franz Lachner, Aria (ny) ur en ännu ouppförd opera *Cervantes* af O. Byström, samt Mendelssohns Amollsymfoni.

Joh. Lindegren.

Joh. Lindegren.

PIANO.

The musical score is written for piano in G major (one sharp) and 3/4 time. It consists of six systems of two staves each. The notation includes various dynamics such as *f*, *ff*, *p*, *cresc.*, *fz*, *f*, *tp*, and *Fine.*. There are also markings for *Ped.* (pedal) and *** (articulation). The piece begins with a forte (*f*) dynamic and features complex chordal textures. The second system continues with similar textures. The third system introduces a crescendo and then returns to forte. The fourth system features a "sciolto" section with a trill-like figure in the right hand. The fifth system has a "tp" (tutti piano) marking and ends with a double bar line and asterisk. The sixth system concludes with a "Fine." marking.

1:ma. 2:da. *mf*

fz *f* *p* *f*

tr *ff* *ff*

p

tr *f* *fz*

dim. *vivo.* *Coda. f* *ff*

D. C. al Fine, poi la Coda.

Krigssång ur Op. Aïda.

Allegro maestoso.

G. Verdi.

PIANO.

mf

ff *mf*

Fine.

f *D. C. al Fine.*

Små Lätta Pianostycken. *)

I. Melodram ur Kapten Grant.

Andante.

PIANO.

legato.

*) Från och med nästa gång Necken återkommer skall denna musikafdelning merändels upptaga en hel sida.

Samma sparsamma vidrörande se vi oss lämpligast föranledde att egna Herr Rob. Lindströms lyckade kvartettsoiré i Kongl. vetenskapsakademien den 1:sta innevarande månad, sedan rikligt med redogörelser här för redan förebringats af de dagliga tidningarne. Der speltes: Gmollkvartett af J. Haydn, Beethovens Septett, samt Mozarts s. k. bondsymfoni. Stämningen animerad.

Enligt öfverenskommelse mellan kapellmästaren C. Nordqvist och följande af K. lyriska scenens artister, nemligen hr Arnoldson, Lundqvist, Lange, Strömberg, Rundberg och Sandstedt, fruarna W. Strandberg och O. Torssell, fröknarna Ek och S. Carlsson, samt ett större antal medlemmar af kören och orkestern komma, såvida ett förbehållet abonnement åvägabringas, i Göteborg äfvensom i Kristiania under Juni månad att uppföras operorna "Faust", "Mignon", "Ernani", "Hvita frun", "Carmen", "Barberaren i Sevilla", "Advokaten Pathelin", "Nürnbergerdockan", "Vikingarne" och "Kronjuvelerna".

Lecocqs opéra-comique *Vackra Persiskan* har å Mindre Teatern erhållit en praktfull uppsättning samt ett utförande sådant att man med nästan oblandad tillfredsställelse kan lyssna till den särdeles tjäcka musiken. Libretton är slipprig men nöjsam. *Hulla'n* (Herr Gardt) sjunger ganska musikaliskt. *Namuna* (Fröken Hjelmdahl) bör undvika detonation; *Babouche* (Fröken Löfgren) charmant; *Prinsen* (Fröken Petterson) behagade tillegna sig en betydligare abandon.

Å Nya teatern har operetten *Boccaccio* gått 41 gånger.

Lecocq representeras äfven der förmedelst *Madame Angots dotter*, och det på ett ingalunda oäfvat sätt.

Musikpressen. De begge första häftena af *Musik till C. M. Bellmans samlade skrifter* (Ny, af J. A. Josephson, redigerad upplaga) hafva utkommit samt presentera sig så i inre som yttre hänseende i allo till sin fördel. Priset ytterst billigt.

Musikdirektör Gustaf Stolpes matinée i Berns salong lördagen den 20 Mars (Mariæ Bebådelsedag) kl. half 2 e. m. erbjuder så mycket större intresse som matinégifvaren presenterar sig i den dubbla egenskapen af kompositör och exekutör. Större delen af programmet utgöres af egna kompositioner.

Mälarsångföreningen gifver den 20:de Mars (Mariæ Bebådelsedag) kl. half 2 e. m. en vokal-matinée å Tekniska skolans hörsal, Mäster Samuelsgatan N:o 36.

M:me L. Héritte-Viardot gifver Palm-söndagen den 21 Mars kl. 2 e. m. i Kongl. Akademiens stora sal en matinée, hvartill programmet utgöres af matinégifvarinnans egna kompositioner och hvarvid så väl orkester som kör anföras af henne själf.

Från utlandet.

Suppés nya operett *Juanita* har på Karl-teatern i Wien haft lika storartad framgång som *Boccaccio*.

Den på kyrkogården i Bonn redan uppresta minnesvården öfver Robert Schumann skall högtidligt aftäckas den 2 Maj. Samma dags afton blifver i Beethovenhalle en stor vokal- och instrumentalkonsert, hvarvid de förnämste konstnärskrafter medverka; dagen derpå skall följa en matinée för kammarmusik. Flere af tondiktarens mest framstående verk komma att utgöra programmet.

Till detta års Schlesiska musikfest den 13--15 Juni i Görlitz hafva till dato, utom de tre Görlitzer-föreningarne, deltagare anmälts från Breslau, Liegnitz, Freiburg, Schweidnitz, Altwasser, Waldenburg, Landeshut, Hirschberg, Schmiedeberg och Lauban, hvilka tillsammans representera en kör af 600 röster. Orkestern skall bestå af 50 violiner, 20 altvioliner, 18 violonceller, 12 kontrabasar, 4 flöjter o. s. v. i dubbel besättning, så att hela antalet medverkande beräknas till omkring 750 personer.

Max Strakosch har med sitt italienska operasällskap gjort så dåliga affärer i New-York, att det icke torde blifva honom så lätt att i staterna inbringa, hvad han förlorade i hufvudstaden, och Mapleson skall vid slutet af sin italienska operasäsong skatta sig lycklig, om han kan komma helskinnad ifrån Amerika; svårigen skall han få lust att försöka experimentet om igen. Det ser verkligen så ut, som om den italienska operan i New-York sjönge på sista versen.

Olika slags verldar.

*Måla mig en verld, der skaldernas lyror
Hängts upp på pilträdet vid Babylons elf,
Och der i äftan en hvar för sig själf
Krälar likt stackens öfriga myror
Instinktens vallstråt: qvalfjettrad, böjd,
Gerna jag stunges af törntaggig krona.
Bure min slafdrägt, gick tårfull att sona
Nuets intet med vardandets fröjd.*

*Måla mig en verld, der njutningens bugar
Tömmes till dräggen af gammal och ung,
Hög och af låg, der i lustarnes ugn
Glödhet hjertan brädas, der vägar.
Öppna för vällust, förledande le!
Dock, skym med doket, o glömska, deröfver!
Ty sybaritiskt, ja marlikt mig söfver
Taflan: jag helst ber få slippa den se!*

*Måla mig en verld, hvars formväsens bojar
Iskallt omsluta hvar sjölslivets brodd,
Qväfvande tungt öfvertygelsens sädd,
Bildande menniskor — till blott papegojor!
Samhälls-gestaltare, hören min röst!
Är det väl nog med att ordna, fördela!
Gjult då en gnista lif i det hela,
Att ej föröfinar hvar åder af tröst!*

*Måla mig en verld, der konstnärn dock nödgas
Sjunga farväl åt sitt sångareskap,
Sprattlande ren i förintelsens gap
Likt gladiatorn! Blickar, som glödgas,
Lystnadsfullt spänd, och måle du käck!
Ställ så din verld, likt servisen, på bordet;
Och i ett nu stryks den ned — om du
Himlen till fröjd, och en afgrund till skräck!*

*Dana mig en verld, der skönhetens blomma
Funnit en ömsint, kärt hägnande vård!
Blott som offentlig, blir jordmånen hård;
Här fordras lif, ej blott formerna tomma.
Här lyssne örat till gudomens röst.
Här höfves kärleksfullt hjerta, ett sinne
Barnsligt och godt och uppriktigt; ej finne
Afund och misstro en väg till vårt bröst!*

*Dana oss en verld, der "tonernas vägor"
Vagga oss hän mot den himmelska strand,
Medan med hjertan och blickar i brand
Sjungande solgudens lof, af hvars lågor.
Himmelska, rena, vi undfå det ljus,
Värma och klarhet, som ger våra sånger
Skönhetens prägel — och så utan ånger
Nalkoms den eviga skönhetens hus!*

J. L.

Det Sköna.

III.

(Slut från N:o 5.)

Gud är grunden för det sköna, likasom han är det för det sanna och det goda. Hvar i själfva verket finna det skönas idé fullständigt innehållen om icke hos det enda väsende, i hvars sköte motsägelser, stridighet och miss-stämning ej finnas, hvars vishet, vilja och allmakt utveckla sig i en evig harmoni och icke stöta på något hinder, hos det väsende som handlar och skapar utan ansträngning och hvars lycksalighet är ostörbar? Gud, som är urbilden för den fullkomliga friheten, är alltså äfven den högsta skönheten; all skönhet härledes från honom. Verldens skönhet är en afbild och ett återsken af den gudomliga skönheten.

Genomgå vi tillvarons förnämligaste grader, så skola vi se det sköna följa i skapelsen samma bana som intelligensen, lifvet och andligheten. Skönheten ligger icke i materien; denna blir skön först genom ordnandet och fördelningen af dess innehåll och genom rörelsen som meddelats henne. En regelbunden form, rörelser som försiggå enligt bestämda lagar, ljus och färg, se der hvad som utgör skönheten hos de liflösa väsendena, stjärnsystemets och mineralrikets. Men det är tydligt att hon är lånad från intelligensen. Hvad äro väl regelbundenheten, samstämmigheten, hvad äro rörelselagarna, om icke yttringen af en intelligent kraft? Hvad är ordningen, om icke det synliga förnuftet? Hvad vi finne å denna tillvarons lägsta grad är den matematiska skönheten; på henne kan användas denna definition af det sköna: *enhet i mångfald*, delarnes proportion, samhörighet sinsemellan. Men denna formel kan icke varda allmän; tillämpad på de lefvande varelserna och på den andliga skönheten blefve han för abstrakt, han är tom och litet betecknande. Redan i det fysiskt sköna, undgår honom ett element, färgen, som behagar oss oberoende af dess sammanställningar samt till och med eger en symbolisk karakter. I det organiska riket lemna de geometriska liniernas bestämdhet och enkelhet plats för rikare, mera omvexlande former, som tillkännagifva en större frihet och en börjande lifaktighet. De krafter, som besjåla växten, afslöja sig under former och ge-

nom fenomenen, som undandraga sig det bestämda måttet och beräkningen. Utom dess delgifves växten ett symboliskt uttryck i långt högre grad än mineralet. Genom sin yttre anblick, genom fördelningen och rigtningen af sina grenar och af sina blad, genom sina färger, uttrycker den idéer och känslor som motsvara själens böjelser: behag, smidighet, melankoli, o. s. v. Också börja vi att lifligen sympatisera med dessa väsen, oaktadt de icke innehafva de egenskaper, hvaraf de förete en liknelse eller en symbol. Djurriket framställer för oss en skönhet af högre ordning, hvars grader man lätt kan följa genom släktenas utvecklingsgång; djuret besitter, utom egendomligheter, som tillhöra växten, d. v. s. organisationen och lifvet, förmågheter som denne icke har, nemligen känsel, frivillig rörelse, instinkt; det eger efter deras funktioner lämpade organer, hvilka icke blott tjena till att utföra dessa, utan också att uppenbara dem. Växten står rotad i jorden, orörlig och stum. Fast skapadt med en själ, som icke eger själfmedvetande, och med en rörelse, som icke drifver sig själf, rör sig och handlar djuret i kraft af inre böjelser, till utseendet själfvilliga och fria. Dess karakter, dess seder och vanor gifva oss en bild af de moraliska kvalifikationer, som tillhöra människosjälens. Fulheten och obäkligheten äro här mycket bjertare framträdande än uti föregående rike; men detta beror på själfva formbestämningen och på uttryckets öfvervalde. Dissonanserna måste vara mera skärande; blandningarna erbjuda en bizarr och vidunderlig anblick, och vid sidan af egenskaper, som fagna oss: lätthet, behag, ljufhet, kraft, finess, mod, visa sig tröghet, dumhet, rofgrighet. Men hvad kan väl skönheten inom djurriket hafva att betyda, när man jemför henne med skönheten hos människan. "Själens är ensam skön", har Platon sagt; äfvenledes hafva vi sett hurusom hos de varelser, hvilka stå lägre än människan, det likafullt är intelligensen, lifvet och uttrycket af moraliska egenskaper som utgöra deras skönhet; men den verkliga själen är människans själ, kroppen är danad för henne och han är icke allenast hennes boning, han är hennes afbild. Allt tillkännager hos människokroppen, i dess proportioner, i lemmarnas fördelning, i den upprättade ställningen, i dess attityder och rörelser en intelligent och fri kraft. Dess yta är icke mera öfverdragen af en olifvad växtlighet af fjäll, fjädrar eller dun; känsligheten och lifvet uppenbara sig på alla punkter; ändtligen är den menskliga gestalten den spegel, i hvilken reflekteras själens alla känslor och lidelser. Ho kan beskrifva all den uttryckets mäktighet som ligger i blicken, i åtbörden, i rösten hos människan? Derförutom eger människan ett medel att tolka sin tanke, som är henne eget, nemligen: ordet. Slutligen ter hon sig fullkomligen i sina handlingar. De menskliga handlingarna äro icke blott och bart nyttiga eller skadliga, goda eller dåliga, de äro äfvenledes sköna eller fula allt efter som de uttrycka själens egenskaper i harmoni med dess grundväsende, dess intelligens, ädelhet, godhet, kraft, eller deras motsatser: okunnighet, dumhet,

låghet, feghet och elakhet, enligt hvilka tillkännagifves en rikt begåfvad natur, hvars otvungna utveckling står i öfverensstämmelse med ordningen, eller en arm, inskränkt, eländig själ, hopkrymt i sina syftens utveckling, oklok och oordnad i sina rörelser.

Sådane äro, flyktigt antydde utan tvifvel, det skönas hufvudsakligaste uppenbarelser i naturen och hos människan, det vill säga i den verkliga världen; men åskådningen af naturen och af människolifvet är långt ifrån att erbjuda oss ett förverkligande af det skönas idé, egnadt att tillfredsställa oss; alltid det fula vid sidan af det sköna; det vederstyggliga och det vanskapliga, det låga; det oädla bilda motsatser till skönheten, fördunkla och vanställa henne; öfver allt i det verkliga lifvet befinnes prosan blandad med poesien; också erfar människan behovet att skapa, hon själf, afbilder och framställningar mera öfverensstämmande med det skönas idé, som hennes ande innesluter, och att frambringa denna idéella skönhet, som hon ingenstädes utomkring sig finner. Så föddes konsten, hvilkens bestämelse det är att framställa idealet.

Vi finne sålunda trenne hufvudformer hos det skönas idé: det absolut sköna, det reelt sköna och det ideelt sköna; det första finnes endast hos Gud, det andra erbjudes oss i naturen och i människolifvet och det tredje är konstens föremål.

Hvarjehanda.

Verdi, som öfvervakar repetitionerna af sin *Aida* å Pariseroperan, går och galler för att ej vara lätt att tillfredsställa.

Meyerbeer åtnjöt samma anseende, åtminstone hvad beträffade sångarna, hvilka han behandlade ganska strängt. Han hyste å andra sidan för orkesterns artister, dem han aldrig underlät att titulera "mina kärleksliga herrar professorer", en respekt blandad med fruktan, och det var med ett hopande af vördnadsbetygelser och löjlga krumbugter som han tillät sig att underställa dem sin mening beträffande utförandets enskildheter.

Låtom oss tala om *Meyerbeer*:

Det var någon tid före hans död. Man förberedde en repris af *Profeten*. *Meyerbeer* hade velat att Ouvertyren skulle gifvas i ursprungligt skick, en del deraf hade nemligen förut varit struken.

Orkesterns artister hysa för ensemble-repetitioner en vedervilja som är väl

bekant vid teatern, och återupptagandet af Ouvertyren fordrade en repetition. De kommo dit vid ganska dåligt lynne och spelte den begärda Ouvertyren, allt under det de visade en köld, som kompositören tog för förakt.

Meyerbeer baxnade; sångarnes åsigt var honom likgiltig, men han höll mycket på orkesterns bifall.

Emellertid förmådde hrr musici icke så länge se förargade ut på den store kompositören; då man kom till den berömda baletten, erbjödo konstnärerna fred i det de applåderade.

Och på sitt sätt d. v. s. knackande med stråkarne mot botten af sina fioler.

Genast närmade sig *Meyerbeer*, som var på scenen, halft glad, halft sorgsen:

— Huru, mina herrar mest kärleksliga professorer, ni tycker om denna lilla... småsak?

— Den är charmant, den är beundransvärd...

— Åh, jag är högst förbunden!... och återigen, tillade han med ansträngning, min Ouvertyr, den gillen I inte?...

— Det vill säga att... om förlåtelse... den är bra den också... utan tvifvel...

— Ah! ni gillen den inte, jag märker det... och ni tycken om balettmelodien... nåja! Denna åsigt är egendomlig för franska professorer.

Och med denna tröst, den han unnade sig själf, gick han och satte sig en smula lugnad.

Breflåda.

Hg. Hjärtlig tack!

T. V—I. Vi sympatisera i allo.

RÄTTELSE.

Sid. 30, andra spalten, nittonde raden uppförifrån står *Forsells*, skall vara *Thorsells*.

Pris: helt år 5 kronor; 3 kvartal 4 kr; halft år 3 kr.; ett kvartal 1,50 kr. Prenumeration kan ske å posten, i bokhandeln och å tidningskontoren.

Redaktionen.

ETT TAFFELPIANO

med god ton och vackert yttre säljes billigt. Man torde hänvända sig till denna tidnings utgifvare, hvars adress är Urvädersgränd N:o 9, 3 tr. upp.

E. NORBERGS PIANOMAGASIN

ÅLANDSGATAN 24

Stort lager af **Tafflar**, **Pianon** och **Flyglar** till olika men billiga priser.

NORBERGS PIANOMAGASIN

ÅLANDSGATAN 24.